

1926 NOVEMBER

ERDÉSZETI LAPOK

LXV. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

11. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő

CZILLINGER JÁNOS

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1926 évre általában 250.000 K., erdészeti altiszteknek 125.000 K

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok (alap. kamat vagy tagdíj) és az időnkint közzétett pótdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 37—22.)

Az államvasúti szállítások és az erdőgazdaság.

Minden év őszén feszült érdeklődéssel várjuk az Államvasutak anyagbeszerzési kiírásait és az ezekre befutó ajánlatokat.

A MÁV. ma a legnagyobb fogyasztója a Magyarországon is előállítható műfaválasztékoknak és talpfában, pályafenntartási és műhelyanyagokban évente beszerzendő szükséglete, valamint a versenytárgyaláson elért árak igen jelentékenyen befolyásolják azokat az ártételeket, amiket a magyar erdőgazdaság és pedig úgy a házilag termelő, mint a tövön értékesítő, fakészleteiért elérhet.

Nincs még olyan messze a múltban az az idő, amikor az Államvasutak kormányintézkedések és kényszer útján vették igénybe a magyar műfatermelés túlnyomó részét.

Nem is lett volna ok ez ellen az igénybevétel ellen anynyira felzúdulni, ha az ármegállapítások a kereslet és kínálat viszonyaival, a zuhanó valutával lépést tartottak volna.

Sokszor fordult azonban elő az az eset, hogy a magyar termelő a kényszer útján igénybevett anyagokért csekély töre-

dékét (volt eset rá, hogy 15—20%-át) kapta annak az árnak, amit a külföldi termelőnek az Államvasút ugyanakkor fizetett.

Még a versenytárgyalások útján való beszerzés első idejében is a magyar termelőktől a lekötött anyag 75—80%-át kapta meg az Államvasút akkor, amikor a külföldi termelők bizony csak igen csekély töredékét szállították le a náluk megrendelt anyagnak.

Ezeknek az előzményeknek természetes következménye gyanánt csak két dolog jelentkezik, úgy is, mint erkölcsi következmény, egyrészt az, hogy az Államvasút szükségletét lehetőleg hazai termelésből iparkodik biztosítani, másrészt az, hogy a hazai termelésnek (már csak a szállítás biztonságára való tekintettel is) még áldozatok árán is előnyt nyújt a külföldi termeléssel szemben.

El kell ismernünk, hogy az Államvasutak vezetősége az elmúlt időben a hazai termelésnek előnyt nyújtott annyiban, hogy amit csak lehetett, azt a belföldi termelőktől szerezte be; s ha most mégis szóvá tesszük ezt a kérdést, arra okot a „Magyar Vasút és Közlekedés“ ez évi 19—20-ik számában megjelent szinte félhivatalos cikk szolgáltat. Ez a cikk a magyar erdőgazdaság és fatermelés termelő kapacitását 200.000 darab talpfában és 3.000—3.500 m³. váltótalpfában, mint maximumban állapítja meg, azzal, hogy az ezen felül mutatkozó szükségletet külföldről kell beszerezni még akkor is, ha arra belföldi ajánlat van és hogy ezen a kereten belül is a belföldi ajánlatok csak úgyszólván egyenlő árak mellett vehetők figyelembe.

Nem először mutatunk rá arra, mennyivel van előnyösebb helyzetben az ország leszakított részein dolgozó, ma még sajnos külföldinek minősítendő fatermelés és erdőgazdaság a megcsónkított ország gazdaságával szemben.

A munkásviszonyok, az adórendszer, a tömegtermelés összes előnyei mind sokkal kedvezőbb helyzetbe juttatják a megszállott területek erdőgazdasági termelését.

Ha most még hozzávesszük azt, hogy az Államvasutak az ez évi versenytárgyaláson az árakat ismét a telítőttelepre beszállítva kívánják megszabni, a helyzet képe tökéletes.

Mind a két államvasuti telítőttelep a trianoni határok tö-

szomszédságában, az egyik az erdélyi, a másik a szlavoniai tömegtermelések közvetlen közelében fekszik.

180—200 km.-re vehetjük azt a távolságtöbbletet, amennyivel hosszabb vasúti szállítást igényelnek a magyar termelésnek termékei ezekig a telítőtelepekig (Dombóvár, Püspök-ladány).

Ha pedig ezt a tonnakilométerenkint 530 koronás rezi fuvartétellel szorozzuk, 1 vagon talpfánál 1,000.000 korona, vagyis a 2.60-as talpfára számítva drb.-ként közel 10.000 korona az a tétel, amivel a magyar termelés az adott helyzet következtében a megszállott területek termelésével szemben hátrányban van. A legelső kívánsága tehát a magyar termelésnek az kell hogy legyen, hogy az összehasonlítás alapját nem a telítőtelepre számított árak, hanem a feladóállomási ár és a befutó határállomási ár képezzék.

De nem állhatunk meg az ezen az alapon egyenlő elbánás elve mellett sem.

Az összes külföldi vasutaknál az ilyen ajánlatokat mindenütt a feladóállomási árak alapján bírálják el és az egyetlen fogyasztópiaccon Németországban, ahol az ilyen versenytárgyalásnál a magyar termelés még szóba jöhet, a belföldi termelés 10%-os minimális előnyt élvez az ár tekintetében.

A többi szomszédállamokban az ilyen versenytárgyalásnál a magyar termeléssel szóba sem állanak.

Miért kell éppen nálunk, — ahol a legtöbbet szenvedett erdőgazdaság fejlesztése be van állítva egyik oldalról a kormány programjába, — a külföldi ajánlatokat arra felhasználni, hogy ezzel a magyar termelésnek igazán a minimális haszontétellel számított egységárait még jobban leszorítsák.

Hiszen mindnyájan tudjuk, hogy a külföldről ajánlott nagy tételek igen számottevő része olyan maradvány, amiken az illetők túladni másfelé nem tudtak és azért ajánlják ilyen olcsó áron, mert attól bármi áron szabadulni kívánnak.

Csak helyeselni lehet az Államvasutaknak azt a politikáját, hogy a belföldön be nem szerezhető készleteket ezekből az olcsó ajánlatokból kívánja fedezni; de már az egyenlő elbánás elvénél fogva sem nyugodhatunk bele abba, hogy ezeket a kényszerárakat a magyar ajánlatok egységárára le-

szorítására használják fel akkor, amikor az ipari termékek beszerzésénél (textil, vas, papíráru, stb.), ahol pedig pénzbelileg is sokkal nagyobb tételekről van szó, a belföldi termelés a külföldivel szemben akárhányszor 50%-os árkedvezményt is élvez.

Itt merül fel mindjárt annak a kérdésnek az eldöntése is, mennyi is lehet tulajdonképen a belföldi termelés?

A „Magyar Vasút és Közlekedés“-ben megjelent és előbb említett cikk ezt minden gondolkozás nélkül 200.000 darab talpfában és 3.000-tól 3.500 köbméter váltótalpfában állapítja meg.

A magyar termelést és annak méreteit valameenyire magam is ismerem, de ilyen határozott számtételt egyszerűen odavágni nem mernék.

Van ezenkívül még három olyan kérdés, aminek megfelelő megoldásával a magyarországi talpfatermelés eredményét — véleményem szerint — 15—20%-kal lehet igen könnyen fokozni.

Az első ezek közül a tölgnél a szijács kérdése.

Az Államvasút újabban az összes tölgytalpfát telíti és így — véleményem szerint — egyáltalán nem indokolt a szijácsos talpfáknak az átvételből való kizárása, ami — hozzávetőleges becslésem szerint — a legutolsó évi tölgytalpfatermelés átvételénél legalább 15—20%-os indokolatlan visszautasítást eredményezett.

Azt sem lehet állítani, hogy ebben a tekintetben a gyakorlati adatok hiányoznának, mert eltekintve a német vasutaknál szerzett tapasztalatoktól, magyar vasutaknál is vannak már olyan vonalak, ahol telített szijácsos tölgytalpfák 14—15 éve vannak már beépítve.

A legutolsó napokban éppen az Államvasutak talpfaátvételi osztályánál módomban volt véletlenül látni néhány ilyen talpfának a keresztoszelvénýt.

Amíg a gesztbe a telítőanyag alig hatolt be, addig a szijács ma is teljesen fekete a kátrányolajaktól, csontkemény és kifogástalan minőségű.

Ugyancsak itt módomban volt látni azt is, hogy milyen különbséget okoz az, ha a sínek leerősítésénél az ék gyanánt

működő sínszeg elé eléje fúrnak, mert míg a bevert sínszeg a talpfát az első alkalommal egész vastagságában ketté hasította, az előzetes fúrás után bevert szeg mellett repedésnek nyoma sem volt.

Meggyőződésem az, hogy ha az Államvasút a talpfákat telíti — amint azt ez évben is tette —, ha a síneket — amint az tudomásom szerint most már az összes államvasúti vonalaknál be van vezetve — szeg helyett csavarral erősíti oda, a talpfák tartósságát legalább a kétszeresére fogja felfokozni, ami már magában véve a szükségletek olyan mérvű apadását jelenti, hogy a magyar termelés sokkal nagyobb hányadot tud majd a szükségletből fedezni, mint idáig.

Azok az intézkedések, amit ebben az irányban az Államvasút igazgatóságának illetékes osztályai már eddig is tettek, egyrészt évről-évre igen sok milliárdos megtakarítást jelentenek a MÁV-nak; másrészt ha az egészséges szijácsot tartalmazó talpfák átvételével is számolunk, rövidesen odavezetnek, hogy a tölgytalpfaszükségletet a belföldi termelés fedezni fogja.

A második körülmény a talpfák méreteinek a megállapítása.

Hogy ebben a tekintetben az Államvasút mennyire számol a mai anyagárrakkal, azt legjobbar igazolja a talpfáknak újabban megállapított méretezése.

Egy hiányt azonban még itt is érzünk. Ez pedig a méreteknél bizonyos minimális tolerancia megállapítása.

Nem értem alatta azt, hogy ebben a tekintetben odáig menjen el a MÁV, ameddig a háborús és háború utáni évek kényszerhelyzetében elment.

De még maguk az annyira pedáns német vasútak is adnak ebben a tekintetben a talpfák magasságánál a szélességben mutatkozó és viszont a talpfák szélességében a magasságnál mutatkozó mérsékelt felülméret ellenében bizonyos engedményeket.

Ezenkívül a német vasútak a négy oldalon való bárdolást nem követelik meg, amit a mi vasutaink is elsősorban a szijács eltávolítása érdekében követelnek meg a szállítóktól.

Hogy a két oldali faragás a termelési költségeknél talpfa

darabonként 3.000-tól 4.000 korona megtakarítást jelent, azt mindnyájan igen jól tudjuk és ezt a megtakarítást a vasút teljes egészében maga élvezné anélkül, hogy telítés esetén a rajta maradt szijács a talpfának használhatóságát bármily kevéssé is csökkentené.

A harmadik kérdés, amivel a magyar termelés térfoglalását jelentékenyen elő lehetne segíteni, az erdei fenyő és csertalpfák alkalmazása.

Természetesen mindkettőre csak telített állapotban gondolok.

Tudomásom szerint különösen az északnémet vasútak az erdefenyőtalpfa mellett csak mellékesen használnak kemény talpfát és az eredményeik jók.

Hogy a telített cser a telített bükknél aligha lesz rosszabb, annak éppen a tölgytalpfák szijácsánál tett tapasztalatok a bizonyítékai, mert hiszen mindnyájan tudjuk, hogy a tölgy szijácsa azonos körülmények között kevésbé tartós, mint a cser és viszont a telítőanyagokat a durvább rostú, nagyobb edényű cser még a tölgnél is jobban veszi fel.

Az egyetlen kifogás ezeknél a hasadás lehetne, ami azonban a legutóbb alkalmazásba vett síncsavarok mellett — minden valószínűség szerint — a minimumra fog visszaesni.

Talán fel fog tűnni az Államvasutak előtt, hogy a magyar talpfaajánlatok ez évben, dacára a kisebb méreteknak, általában magasabbak azoknál az áraknál, amit az Államvasút a talpfáért az előző évi ajánlatok alapján fizet. Ennek oka azonban az átvétel módjában rejlik.

Évtizedes szokás alakította ki azokat a minőségi feltételeket, amelyek mellett az Államvasút mostanáig a talpfát átvette.

Néhány hibából kifolyólag az utolsó időkben az átvevők olyan szigorú utasításokat kaptak, hogy csekély, lényegtelen hiányokért az átvételre bejelentett talpfa mennyiségeknek néhol 30—40%-át utasították vissza és pedig túlnyomó részben oly talpfákat, amelyeket az Államvasút még a békében is kifogás nélkül, vagy legfeljebb néhány százalékos árengedménnyel átvett. Hogy a túlszigorú minősítés az árak emel-

kedését vonja maga után, ezt — úgy vélem — mindenki természetesnek fogja találni.

Szóvá kell azonban itt tenni az árverési feltételek egyik-másik kikötéseit is. Ilyen elsősorban a minőségi átvétel kérdése.

Megesett legutóbb, hogy olyan műhelyanyagkészletet, amelyet az Államvasút egyik legszigorúbbnak ismert átvévője kifogás nélkül átvett, a műhely teljes 100%-ban visszautasított. Ez a visszautasítási jog a kétszeres minőségi átvételen alapul, ami igazságtalan, méltánytalan és minden kereskedelmi szokással is ellenkezik.

Véleményem szerint az átvételekhez az Államvasút olyan elsőrendű szakértőkkel rendelkezik, akiknek munkáját a minőség szempontjából, a műhely is teljes megnyugvással elfogadhatja.

De másrésről a szállítóval szemben is méltánytalan dolog az, hogy olyan anyagot, amit tőle a vásárló megbízottja minőségileg kifogástalanul átvett, a rendeltetési állomáson újból rendelkezésére bocsássanak és pedig igen sokszor olyan csekély mennyiségben, amit nemcsak elszállítani nem tud, de akárhányszor a kifogásolt anyag értéke még a szállító oda kiküldendő tisztviselőjének egyszeri utazási költségeit sem fedezné.

Így például az általam vezetett vállalattal megtörtént az, hogy egy 200 m³-es műhelyanyag-szállításból kifolyólag az egyik helyen 0.4 m³-t, a másik helyen pedig ugyanakkor a szállított mennyiségből 0.8 m³-t bocsátottak, mint meg nem felelőt rendelkezésre.

Tény az, hogy az így rendelkezésre bocsátott csekély anyagmennyiséget azután az Államvasút bizonyos százalékos árengedménnyel átvette; az újabb időkben azonban megtörtént már az is, hogy az ilyen anyagnak az átvételét megtagadták.

Nem akarom bővebben részletezni azt, mennyire kellemtelen és hátrányos az ilyen eset a szállítóra, de az a meggyőződésem, hogy a MÁV. vezetősége, aki a gyakorlati kérdések iránti erős érzékének eddig is már annyi tanujelét adta,

módját fogja ejteni annak, hogy ezeket a nehézségeket megfelelő formában kiküszöbölje.

Végül még egy dolog van, ami az Államvasúti szállításokra annyira ráutalt hazai termelés érdekeit igen hátrányosan érinti.

Ez a szállításra kiírt mennyiségeknek rendkívüli hullámzása. Hogy csak két példát említsek; talpfából az Államvasút két évvel ezelőtt másfélmillió darabot írt ki és kétmillió darabon felül vásárolt, a múlt évben az egész kiírás 300.000 darab volt, amiből az eddig legnagyobb mértékben használt 2.20-as talpfára mindössze 30.000 darab esett, az ez évi kiírás 500.000 darab.

Műhelyanyagokból két éve 20.000 m³-en felüli mennyiséget írtak ki és több mint 30.000 m³-t szereztek be; a tavalyi kiírás 20.000 m³. volt, amit a több mint 4 hónapig elhúzódó tárgyalások alatt 14.000 m³-re redukálták. Az ez évi kiírás a „Magyar Vasút és Közlekedés“ közleménye szerint alig 4.000 m³-t fog kitenni.

Bár ezt az utolsó tételt nem tudjuk valószínűnek és reálisnak elfogadni és bár megvagyunk győződve arról, hogy a kiírásokban és rendelésekben mutatkozó ezek az eltérések mind hosszas megfontolás és az Államvasút gazdasági viszonyaiban gyökerező komoly indokok következménye, még is az a meggyőződésünk, hogy itt a kiírások egyenletességére nagyobb súlyt kellene helyezni.

A MÁV.-nak is feltétlen érdeke az, hogy a megfelelő mennyiségű száraz anyag évről-évre rendelkezésére álljon a műhelyekben, valamint az is, hogy telített, tehát minden nehézség nélkül raktározható talpfából legalább 1 évi szükségletnek megfelelő tartalékkal rendelkezzenek.

Semmi nehézséget nem okozhat az, ha az Államvasút abban az esetben is, ha az előző évi beszerzések a tényleges szükségletet számottevően meghaladták, az egész szükségletnek megfelelő mennyiséget évről-évre beszerzi, mert a raktáron tartott készletek műhelyanyagban 1—1 és ½ évi, talpfában pedig az 1 évi szükséglet mennyiségét így is aligha fogják meghaladni.

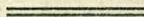
Kétségtelen, hogy az Államvasút Igazgatósága a magyar ajánlattevők megbízhatósága tekintetében azok egy részéről nem a legmegnyugtatóbb tapasztalatokat szerezte.

Úgy véljük azonban, hogy az utolsó évek tapasztalataiból már egész tisztán kialakult az Államvasutak vezetőségének véleménye abban a tekintetben, hogy az ajánlattevők közül kit lehet komolyan venni és kit nem.

Míg egyrészt a legmesszebbmenőleg kénytelenek vagyunk síkra szállani a komoly magyar termelés látszólag csekély, de sokszor életbevágó érdekeinek védelmére, másrészt teljesen indokoltnak, jogosnak és szükségesnek látjuk azt, hogy az olyan ajánlattevőkkel szemben, akik a megrendelést követő 3—4 nap múlva sorra házalnak már minden komolyabb termelő céget, hogy a megajánlott anyagot beszerezhesék és végeredményben még sem szállítanak, az Államvasút a legkiméletlenebbül és legszigorúabbn járjon el.

Az a meggyőződésünk, hogy ezeket a jórészt nem lényegbevágó és a termelés érdekét még is olyan súlyosan érintő nehézségeket, a komoly érdekeltségek bevonásával megtartandó rövid tárgyalás során, igen könnyen lehetne megnyugtató megoldásra vinni.

Amennyiben az Államvasút vezetősége ezeknek az eltéréseknek a kiküszöbölésével a magyar termelés helyzetét a versenytárgyalási kiírásoknál megkönnyíti, nemesak újabb hálára fogja kötelezni a magyar erdőgazdaságot és fatermelést, amely eddig is hálával adózott azért a megértésért és támogatásért, amivel az Államvasút vezetősége részéről az utóbbi időkben részesült, de meggyőződésünk, hogy szükségleteinek ellátását is megnyugtatóbb, biztosabb alapra helyezné és anyagiakban is ezeknek a változásoknak igen nagy hasznát látná.

Még egyszer az erdészeti igazgatás reformjáról.

Amidőn erdészeti jogunk reformjáról és az erdészeti igazgatásról szóló tanulmányomat az Erdészeti Lapokban való közzététel végett beküldöttem, tettem ezt azzal a szándékkal, hogy az erdészeti törvényeknek egyesületünk által folyamatba tenni kért revíziójával kapcsolatban töprengéseim eredményeként kialakult elvi álláspontom nyilvánossághozatalával alkalmat szolgáltassak annak a kérdésnek megvitatására, amelyhez lapunk igen tisztelt szerkesztőjének cikkein kívül részletes hozzászólás tudtommal még nem történt. Ehhez képest egyelőre hallgatni szándékoztam, szaktársaink köréből is várva azokat az értékes véleményeket, amelyek alkalmasak lesznek arra, hogy a döntést pro, vagy kontra megérleljék, azonban tanulmányommal kapcsolatban a lapunk legutóbbi számában megjelent hozzászólás folytán két körülmény késztet arra, hogy soraimmal nagyrabecsült olvasóink türelmét ismételten próbára tegyem.

Az egyik a korrupció kérdésének fölvetése, amiért őszintén mea culpát kell mondanom. Akaratom ellenére magam tértem el a tárgyilagosságtól, amidőn a munka hevében nem vigyáztam eléggé arra, hogy a korrupció fogalma sokkal többet takar, mint amennyit azzal kifejezni szándékoztam, tudniillik, hogy az önkormányzati közigazgatásban igen sok esetben a politikai szempontok, familiáris és üzleti érdekeltségek teszik nehezzé és gáncsolják el a közérdek érvényesülését, aminél többet a lapunkban évekkkel ezelőtt megjelent az a cikk sem tartalmazott, amelyre célzást tettem. Hibát követtem el tehát, hogy mondanivalóimat ebben a szóban nem helyesen sűrítettem össze, ami joggal érinthette érzékenyen önkormányzati igazgatásunkat, amelyet megbántani valóban nem volt szándékomban.

Annál inkább sajnálom ennek fölvetését, mert éppen ellenkező hatást váltottam ki vele, mint amelyet elérni szándékoztam, tanulmányomból kitetszőleg is azt kívántam ezzel hangsúlyozni, hogy a tárgyalásokból minden olyan szempontot ki kell kapcsolni, amely azokat elmérgesítené, mivel az erdőrendészeti hatáskör átruházását magában foglaló refor-

mot — ha ez valóban bekövetkezik — csupán a törvényhatóságokkal egyetértésben lehet és kell megoldanunk.

A másik körülmény személyemet érinti és védekezésre készítet. Még föltételezni sem hagyhatom magamról, hogy az erdőtörvény reformjának szükségességére vonatkozó indokaim az ország integritásáról való lemondáson alapulnának. Magam is szívből óhajtom és szent kötelességemnek tartom elősegíteni annak az időnek mielőbbi elkövetkezését, amidőn ismét a magyar Kárpátok erdőkoszorúzata bérci fogják körülölelni az egymásnak testvéri kezet nyújtott és békességben munkálkodó népeket!

Nem is tudom magamnak megmagyarázni, hogyan szolgálhattam reá arra a kritikára, amely mögött ez a feltevés meghúzódni látszik. Ha indokaim között integritásunk megdőlte „is“ szerepel, hogyan következtethető ebből, hogy ezt a reform „egyedüli“ indokának tartanám? Ha azonban integritásunk megdőltéről szólottam is, ez még nem jelenti az integritásról való lemondást és ma sem adhatom fel azt az álláspontomat, hogy az erdőtörvény revíziójának föltétlen szükségességét az ország megcsonkítására való tekintettel is hangsúlyoznunk kell.

Gazdasági kérdésekben reálpolitikára van szükség. Bármennyire óhajtjuk is a jelenlegi szomorú helyzet mielőbbi megváltoztatását, ki tud bennünket biztosítani, hogy ez mikor fog bekövetkezni. Legyen szabad reámutatnom arra, hogy a magánerdők fenntartását még ma is csupán azok a kivételes intézkedések biztosítják, amelyekről nem tudhatni, meddig lesznek érvényben tarthatók s amennyiben ezek még az új törvény meghozatala előtt hatályon kívül helyeztetnek, milyen sors vár a magánerdőkre ezen a szegény Csonka-Magyarországon, amelynek erdeje alig van s ahol egyetlen darab fa oktan elpusztítását is megakadályozni szerény véleményem szerint kötelességünkben áll. Hivatkozhatom arra is, hogy amennyiben a magánerdők leromlására való tekintettel már az integer Magyarországon feltétlen követelményként jelentkezett ezeknek üzemtervi kezelés alá vonásuk, mennyivel inkább előtérbe helyeződik ez a követelmény az erdeitől megfosztott Csonka-Magyarországon.

Szavaim tehát nem az integritásról való lemondásból, hanem megcsonkított országunk erdőgazdaságát féltő komoly aggodalomból eredtek.

Ha már a tollat kézbe kellett vennem, egészen röviden a tanulmányommal szemben felhozott észrevételekre is kitérek. A helyzetem mindenesetre nehezebbé vált azáltal, hogy a választásánál szakunk egyik első reprezentánsára, *Rochlitz* Dezső ny. államtitkár úrra történt hivatkozás. Hatalmas egyénisége mellett nagyon is érzem törpeségemet, meg fog azonban bocsátani nekem, ha a későbbiekben érinteni bátorodom közzétett levelének egyes részeit is.

A cikkíró, igen tisztelt szerkesztő úrral teljesen egyetértetek abban, hogy miután az új igazgatási szerveknek az erdőrendészeti hatáskörrel tervezett felruházása a reájuk vonatkozó törvényes rendelkezésekben nem történt meg, helyesebb lett volna az életbeléptetéssel az erdőtörvény alap rendelkezéseinek módosítását is bevárni. Ez sem történt azonban meg s adott helyzettel állunk szemben, amelyet magam sem tekinthetek véglegesnek s annak lehető mielőbbi rendezését tartom kívánatosnak.

Távrolról sem állítottam azonban azt, hogy az ajánlott megoldás olyan irányú próbálkozás legyen, amely a hatáskörátruházás célszerűségét, vagy célszerűtlenségét volna hivatott beigazolni, vagyis kételyeim volnának a tervbevett rendszer életképessége iránt, amelynek helyességét, vagy helytelenségét a gyakorlat fogja megmutatni. Amidőn a hatáskörátruházás szükségességét megindokoltam és a gyakorlati kivitel módzataira reámutattam, hitet vallottam amellett, hogy ennek a rendszernek be kell válnia. Amidőn tehát arról írtam, hogy az alap beépítését meg kell próbálni, ezzel tisztán a hatáskörátruházás esetleges akadályait állítottam szembe s esupán annak az aggodalomnak adtam kifejezést, hogy a be-terjesztendő törvényjavaslatnak nem fognak-e olyan általam ismeretlen nehézségek útjába állani, amelyek terveinket felborítva a régi rendszerhez való visszatérést teszik szükségessé.

Tanulmányommal jómagam is az „abszolút mozdulatlan-ság“ állapotán kívántam segíteni. Nem hiszem azonban, hogy a késedelemnek okát a természetellenes utólagos falbeépítés-

től való húzódozásban kell keresniünk. A késelemnek egyéb nyomós okai is lehetnek. A többszörös személyváltozások, szervezeti változtatások és munkaköreltolódások közepette központunknak egyideig alkalma sem nyílhatott az országos fontosságú kérdések tárgyalás alá vételére s ha ma már alkalma nyílik is, az új erdőtörvényjavaslat nem olyan könnyű kérdés, amelyet máról holnapra lehetne megoldani. A rendelkezésre álló korábbi tervezet a munkát megkönnyítheti ugyan, az erdőfenntartásra vonatkozó rendelkezéseit azonban közvéleményünk elejtven, a megdőlt alapra épített részleteknek nem mindenike lesz felhasználható, a javaslatot voltaképpen egészen újból kell összeállítani.

Tanulmányomban az igazgatásról szóló törvény fenntartása mellett foglaltam állást s ha az új törvénnyel ennek erős alapot adunk, többet végzünk az egyszerű foltozgatásnál. A törvények elaprózását azonban feltétlen követelményként magam sem állítottam be. Reámutattam arra, hogy az erdészeti joganyagnak, melyek azok a részei, amelyek az erdők fenntartásáról szóló, tehát a tulajdonképpeni erdőtörvénybe illesztendők be. Egy teljes és rendszeres erdőtörvény kedvéért, ha törvényhozási tárgyalását ebben a bővebb formájában is biztosítani lehet, a részletkérdéseket tárgyaló törvényeket magam is feláldoznám, az új erdőtörvényjavaslat tehát egészen új épület is lehet, amelynél azonban a lebontandó kisebb épületek tégláit is fel kell használnunk, magam sem a formát, hanem a lényegét, az eszmiét védelmezem.

Ennyit a kérdésről általánosságban. Magára az erdészeti igazgatás reformjára nézve az ellenérveket három csoportba foglalhatom össze:

1. Az erdőrendészeti hatáskör átruházása az önkormányzati elv sérelmével járna és a közigazgatás államossításának kezdetét jelentené.

2. Speciális állami hatóságnak nem lehet meg az a hatósági jellege, amely önkormányzati igazgatásunkban fellelhető.

3. Nincsen szükség a tanácsok intézményére, amely mint állami szaktestület működésében az egyoldalúság által vezetettnek.

Ezeket az ellenérveket átfogja azután a végkövetkeztetés: a régi rendszer bevált és mint ilyen kár volna feláldozni.

Az erdőrendészeti ügyekben való döntésnek állami szervekre való átruházása szerény véleményem szerint az önkormányzati érdekeket egyáltalán nem sérti, az önkormányzat méltóságába nem ütközik és feltételezni sem lehet, hogy a közigazgatás államosításának prejudikálna.

Az önkormányzat az államigazgatásnak olyan megnyilvánulása, amelynek célja, hogy az egyetemes állami érdekeken belül a periferiális, helyi érdekek is érvényesülést nyerhessenek. Ez a cél tehát a helyi együttlábásból eredő közös érdekeknek istápolása, amelyet azonban az önérdekkel azonosítani nem lehet. Ha az egyetemes érdekű, országos ügyeket vizsgálat alá vesszük, ezeknek legtöbbször (pld. az útügyi, népoktatásügyi, pénzügyi, állategészségügyi igazgatásnál) a helyi közérdekekkel is számolni kell, mert hatásukban főleg mint a helyi közösségeket érintő ügyek jelentkeznek. Ez az oka annak, hogy az ilyen közigazgatási ágazatokkal kapcsolatos konkrét ügyintézés elsősorban az önkormányzati szervekre bízandó. Ezzel szemben az erdőrendészeti igazgatásnál a legtöbb esetben nem helyi közösségi érdekek, hanem csupán az egyesnek érdeke, az önérdek áll az országos érdekekkel, a közérdekekkel szemben, ahol az önkormányzatnak konkrét ügyintézésrel való felruházása már nem indokolható s éppen azzal ejtenénk sebet az önkormányzat méltóságán, ha feladatát az önérdek védelmében vélnénk feltalálni. Nincsen tehát önkormányzati érdek, amely a hatáskörátruházással sértve volna.

Az állampolgárokat azonban — amint azt a tanulmányomban is hangsúlyoztam — az államigazgatásban a helyi érdekeken kívül is részesíteni kell, ami ugyancsak az önkormányzatnak, mint az állampolgárokat képviselő alakulatnak bevonásával történhetik meg s ha az erdőrendészeti ügyek intézését az állam szakhatóságainak közérdekből át kell venniök, ennek az alkormányjogi elvnek érvényesítését az állami szervek felügyeletében és tevékenységük ellenőrzésében kell feltalálnunk. Ez a megoldás nemhogy az önkormányzat méltóságába ütköznék, sőt ellenkezőleg az önkormányzatot éppen ezzel az ellenőrzési joggal helyezzük az államerdészeti igaz-

gatási szervek fölé a jelenlegi, kevésbé méltó helyzettel szemben, amidőn állami ellenőrzés mellett gépies munkát végezni kénytelen, s ez a megoldás a fennálló törvényes rendelkezések szellemének is megfelel.

A közigazgatási bizottság ugyanis az állami és önkormányzati igazgatás közötti harmonikus együttműködést hivatott szolgálni, az állam gépezetében mint fék jelentkezik. Amennyiben hatáskörét vizsgálat alá vesszük, hatáskörének súlypontját nem a konkrét ügyek intézésében, hanem a felügyeletben és ellenőrzésben, a harmonia megteremtésének eszközeiben találhatjuk fel, míg a konkrét ügyek jórésben csak a későbbi törvényekkel főleg célszerűségi szempontokból utaltattak olyan nagy számban hatáskörébe, amilyen mértékben azokkal ezidőszerint tényleg el van látva, azonban ezek az ügyek is túlnyomórésben az önkormányzati érdekekkel kapcsolatosak, viszont hatáskörének ilyen kiterjesztése mellett is találkozhatunk olyan igazgatási ágazattal, amelynél tevékenysége még ma is kizárólag a felügyeletre terjed ki. Elég ebben a tekintetben az ügyészséghez való viszonyára reámutatnunk. Tisztelettel teszem fel a kérdést: ha ez a viszony az önkormányzat méltóságára nem sértő, hogyan lehetne sértő az a terv, amely az erdőrendészeti igazgatást ennek a viszonynak analógiájára kívánja megoldani?

Végeredményben tehát nem újat akarunk s az önkormányzat mai szervezetét megbontani sem állhat szándékunkban, mert továbbra is csupán annak mai szervezetébe való beleilleszkedésről van szó, tekintet nélkül arra, hogy a közigazgatás államosítását kívánjuk-e, vagy pedig nem.

Mihelyt a kérdést a közigazgatással karöltve és a kapcsolat jelenlegi módjának megváltóztatásával ugyan, de annak további fenntartásával kívánjuk megoldani, önként dől meg az az álláspont, amely ebben a változásban a közigazgatás államosításának kezdetét és az ősi vármegye elleni első csákyütitést látja.

Reátérve a második ellenérvre, magam is elismerem, hogy az önkormányzati szervek tekintélyének, súlyának mértékét a velök egy színvonalon álló állami szerv sem érheti el, mert

az önkormányzat az államhatalom minden irányában részes, míg ezzel szemben bármelyik más kiváló állami szerv is annak csak egyik ágát tartja kezében. Nincsen azonban szükségünk ilyen mindeneket felülhaladó tekintélyre, legyen belőle annyi, amennyinek segítségével az erdészeti törvényekben kitűzött államecélokat megvalósíthatjuk.

Az erdőrendészeti hatáskör átvételével az államerdészeti igazgatási szervek az állami imperium részeseivé válnának s mint ilyenek ezidőszerinti hivatali jellegüket hatósági jelleggel cserélnék fel. Meg vagyok győződve arról, hogy ez a hatósági jelleg, erdészeti igazgatásunkat mindenestre fel fogja azzal a tekintéllyel és súllyal ruházni, ami teljes biztosítékul szolgál arra, hogy intézkedéseinek érvényt szerezhessen s az önkormányzati hatóságok tekintélyének, súlyának kiközlésére szerény véleményem szerint nincsen szükségünk.

A törvény és államhatalom iránti tisztelet ma már sokkal biztosabb alapokon áll, semhogy az államerdészeti szakhatóságaink által kiadandó intézkedéseket az önkormányzat súlyával kellene fedezni. Még köznépünk előtt is, ahonnan nehézség e tekintetben elsősorban lenne várható, az önkormányzat intézkedései egészben összefolytak a kezelő erdő-tiszt intézkedéseivel, hosszú idő alatt alkalma volt megtanulni, hogy a vármegye is azt akarja, amit az erdőtiszt akar.

A kiadott intézkedésekhez való alkalmazkodást különben is a törvények büntetőrendelkezései biztosítják s így a végrehajtás is mondhatni, teljes egészében önkéntes alkalmazkodással történik, kényszervégrehajtásra csak a legelvétettebb esetben van szükség, amelynél még a nagytekintélyű önkormányzat is az államhatalom fegyveres szerveinek támogatására szorul.

Minden kétség elkerülése végett tegyük fel azonban, hogy esetleg mégis felmerül annak szükségessége, hogy a kiadott intézkedés végrehajtása az önkormányzat bevonásával biztosíttassék. Ezt az esetenkénti együttműködést azonban nem zárja ki az, hogy egyébként a két hatóság egymással nem áll szorosabb kapcsolatban. Éppen az ilyen esetben lép előtérbe a közigazgatási bizottságnak tulajdonképpeni feladata,

amely — amint említettem — az állami és önkormányzati hatóságok együttműködésének megteremtésére irányul, amidőn tehát a közigazgatási bizottság szolgál biztosítékul, hogy a felmerülő ügyvel kapcsolatban kiadott rendelkezései alapján ez a támogatás az önkormányzat részéről valóban bekövetkezik.

Ismételten hangsúlyozandónak tartom végül, hogy a hatósági jogkörrel való felruházás alatt nem értettem az államrendészeti igazgatási szervek büntetőhatalommal való felruházását. Az állami imperium megnyilatkozása a tilalmazás, engedélyezés, jóváhagyás gyakorlása is, míg a büntetőhatalom az államnak a végrehajtásra irányuló egyéb ténykedéseitől jórészt már különvált, illetve ahol a különválás még nem történt meg, a bírói hatalmat gyakorló hatósági tag személye a bírói függetlenség biztosítékaival fel van ruházva s az erdőrendészeti bíráskodás kérdését is az államrendészeti hatóságokon kívül, tehát az erdőrendészeti ügyintézésről elkülönítetten ezeknek a követelményeknek figyelembevételével tartom rendezendőnek.

Ami most már a tanácsokra vonatkozó észrevételeket illeti, ellentmondást látok abban, hogy a tanácsok elleni érvelések egy másik tanács érdekében vannak felsorakoztatva.

A közigazgatási bizottság és annak gazdasági albizottsága is szintén kollegiális testület, szintén tanács s ha a tanácsok intézménye ellen olyan súlyos aggodalmak volnának felhozhatók, sok jót a tanácsnak egyéb formáitól, tehát az önkormányzati igazgatásban sem várhatnánk. Sőt a felhozott aggodalmak inkább volnának az önkormányzati közigazgatás tanácsaira vonatkoztathatók, mint egy olyan tanácsra, amely egyforma képzettségű és körülbelül egyforma gyakorlattal is rendelkező szakemberekből áll. Ha egy jól képzett erdőfelügyelőnek „nem szabad tanácsok után szaladgálni“, a gazdasági albizottságban helyet foglaló szaktársának tanácsára sincsen szüksége és a lektekintélyesebb, vagy lehangosabb tanácstag felfogása nem-e inkább érvényesülhet olyan tanácsnak kebelében, amelynek csak igen kevés, esetleg egy tagja sem rendelkezik azzal a szakképzettséggel, amelyet az ügy érdeke megkíván.

Ha a tanácsokat csak a törvények és szabályok alkotásánál tartanánk indokoltnak, a gazdasági albizottságra sem volna szükség s ha az erdőrendészetet ilyen állásfoglalás mellett is az önkormányzat hatáskörébe tartozónak valljuk, nem volna más hátra, mint azt egészben a törvényhatóság vezető tisztviselőjére bízni s az erdőfelügyelőt állami szakközegként mellérendelni, amint ezt az állategészségügyi igazgatásnál is láthatjuk.

Az érvek tehát visszafordíthatók volnának, nem akarom azonban azokat a gazdasági albizottság ellen felsorakoztatni, mert egyrészt föl sem tételezem, hogy mai összetételében tagjaitól a véleményalkotás önállósága elvitatható legyen, másrészt pedig tiszta elvi álláspontomat sem kívánom egyéb mellékes szempontoktól elhomályosíttatni.

Nem helyezkedhetem arra az álláspontra, amely szerint a tanácsoknak csak szabályalkotásoknál lehet helye. Egyetlen olyan közigazgatáspolitikai munkát sem olvastam, amely a tanácsokat az államhatalom másik főirányából, a törvények végrehajtásából kizárni kívánta volna. A törvények végrehajtására irányuló közigazgatási működés egy tágabb értelemben veendő folyamat, amelynek egyformán alkotórészeiként szerepelnek a törvénynek az adott esetre való alkalmazását magában foglaló állami akaratkijelentés, tehát a határozat, mint annak foganatosítása, tehát a szűkebb értelemben vett végrehajtás. Az általánosan elfogadott közigazgatáspolitikai elvek szerint semmi akadályja sincsen annak, hogy a határozathozatal tanácsok útján történhessék meg, ellenben a foganatosítás az, amely egy személy kezébe teendő le, ahol a tanácsok szerepeltetését a közigazgatáspolitikai munkák egyértelműen elvetik. Viszont, hogy a határozathozatalnál milyen szempontok kívánják meg a kollegiális szervezet beállítását, tanulmányomban már részletesen kifejtettem s miután az erdőrendészeti igazgatási ügyek jórésznél a személyes felelősség háttérbe szorul, a kérdés elméletével kapcsolatban csupán csak azt kívánom még megemlíteni, hogy a tanácsok működésének nehézségét magam is elismerem, ettől a hibától azonban a gazdasági albizottság sem mentes s ahogyan ezidőszert a kisebb jelentőségű ügyek elnöki úton intéztetnek el, azok az

erdőigazgatósági tanácsok szervezése esetén is ugyanigy lesznek elintézhetőek.

Nem tudom elképzelni, hogy a gyakorlatban a tanácskozásokon az igazi szakérdekeket a kisebb tudást eltakarni kívánó hangosság elhomályosíthatná. Nem lehet az egyébként is kiváló szaktestület kiválasztottjait egy községi képviselőtestülettel összetéveszteni. Ha a másik oldalon is megbíznak abban, hogy az erdészeti kormányzat által kinevelt és kiválasztott erdőfelügyelő feladatának a régi rendszerhez való visszatérés esetén egymagában is meg fog felelni, tanácskozásaiktól is joggal remélhetünk olyan eredményeket, amelyek minden várakozást kielégítenek.

Viszont az ügyintézés várható egyoldalúságának aggályával szemben éppen a tanácsokban látom biztosítékát annak, hogy az erdőfelügyelő esetleges egyoldalúsága ellensúlyozást nyer, amelyet a jelenlegi helyzetben az idézett rendelkezések az albizottságnak szakértő tagokból való összeállításával kívántak elérni.

Eltételezve attól, hogy ez a gyakorlatban igen sok helyen nem is volt megvalósítható, illetve nem is valósított meg s erdőgazdasági szakférfiakként rendszerint olyan mezőgazdák választatnak be, akiknek kisebb-nagyobb erdejük valóban van, az erdészeti szaktudástól azonban a legtávolabb állanak, tehát ettől eltekintve is a nagyobb erdőgazdáknak, illetve ezek kezelő erdőtisztjeinek az albizottság munkájában való részvételben összeférhetetlenséget látok s a múltból éppen úgy lehet hivatkozni a felhozott példa ellenkezőjére is, amidőn az erdőfelügyelő jószándékai az érdekeltségeken szenvedtek hajótörést.

Ha a helyzet etekintetben olyan ideális volna, nem merülhetett volna fel már két évtizeddel ezelőtt az a gondolat, amely az erdőfelügyelőt az érdekeltségekkel szemben olyan módon javasolta védelembe venni, hogy a bírák mintájára csak saját kérelme alapján legyen áthelyezhető.

Föltétlenül helyes és szükséges, hogy minden érdekeltségnek meg legyen a maga szervezete, amely azt az államhatalommal, illetve annak közegeivel szemben képviseli, az ér-

dekképviselőket azonban nem lehet olyanformán oldani meg, hogy az elsőrendű állami közérdekekkel kapcsolatos konkrét ügyintézésnél a döntést tegyük kezeibe.

A magam részéről tehát hátrányosnak tartom az összeférhetetlenség intézményesítését, hiszen azt az állam egész működésében mindenütt a leggondosabban elkerülni igyekeznek, amelynek fenntartásával az erdőgazdaság és közigazgatás országos érdekeit jóval több sérelem érheti, mint ellenkező esetben az érdekelteket, akiknek még akkor is, ha netalán az állam szakhatóságai, illetve szakközegei részéről valóban egyoldalúságot tapasztalhatnának, a feljebbvitel alkalmat nyújt sérelmeik orvoslására.

Örömmel emelem ki azonban a hozzászólásnak azt a részét, amely a régi bizottságot is csak arra az esetre tartja szükségesnek, ha olyan általánosabb kérdések kerülnek tárgyalásra, amelyeknek elbírálásánál nem a szigorúan vett szakszemponatok bírnak döntő jelleggel. Ebből kitetszőleg a leglényegesebb kérdésben álláspontjaink csaknem teljesen fedik egymást, hiszen magam is a szakszemponatok feltétlen érvényesítése érdekében szólaltam fel s érdeklődéssel várom a gyakorlati kivitelre vonatkozó vélemény nyilvánosságra hozatalát is.

Végezetül ki kell térnem arra, hogy a korábbi szervezet munkássága által elért eredményeket magam sem kicsinyeltem le s így feltételezni merem, hogy az „enyhén szólva nagyfokú tájékozatlanság“ vádjára reám nem vonatkozatható. A fejlődés szükségességében mindannyian egyetértünk, de a múlthoz fenntartás nélkül való visszatérést fejlődésnek nem tekinthetem. Szerintem a fejlődés egyenes irányban a decentralizáció kiépítéséhez vezet, amit különösen a közigazgatási érdekek kívánnak meg. Vigyáznunk kell, nehogy a decentralizáció lehetőségét hosszú időre megint elzárjuk.

Magam sem vagyok csalhatatlan, de bármennyire is hálaosan veszem az igen tisztelt szerkesztő úr szíves elismerő szavait, álláspontomat nem adhatom fel. Álláspontom ma is változatlan: szükségesnek tartom a hatáskörátruházást és az önkormányzattal való kapcsolat módosítását, mert az új

törvényes rendelkezésekben gyökerező ez a megoldás nemcsak tiszta elvi alapokon lesz felépíthető, hanem az ország erdőgazdasági és közigazgatási érdekeinek egyaránt megfelel és az önkormányzatot is kielégítheti.

Dr. Ajtai Sándor.

T. Olvasóközönségünk türelmét nem örömmel teszem próbára az erdészeti közigazgatás reformja körül kerekedett vitának több füzetten keresztül való elhúzódásával.

Sajnos azonban lapunk szűkre szabott terjedelme nem engedi meg, hogy ennek a cikknek érdemi részére vonatkozó ellenérveimet itt azonnal felsorakoztassam.

Két körülményre azonban röviden mégis csak ki kell térnem.

Elismerést érdemel t. tagtársamnak egyenes, férfias eljárása, amely őt a mea culpa kimondására vezette, azonban a tenornak ilyen módon való lefokozása még nem változtatta meg a lényegét. *Általánosságban* még ezekkel a szelidített vádakkal sem szabad előállni. Előfordulhatnak ilyen esetek sűrűbben, ritkábban, de *általánosi-tani* ezeket még így sem merném.

A másik egy félreértés helyesbítése. Távol áll tőlem, hogy t. tagtársam hazafias gondolkodását kétségbe vonjam, sőt cikkemben hangsúlyoztam, hogy bizonyára *velem együtt* egy percig sem tekintem a mai változott viszonyokat olyan végleges állapotnak, amelyre állandóan berendezkedni kellene. Még kevésbé áll az, hogy én azt következtettem volna t. tagtársam fejtegetéseiből, hogy ő az erdőtörvény reformját „*egyedül*” az integritás megdőlte következtében tartja szükségesnek.

Ha figyelmesebben átolvassa írásomat, én egészen mást mondtam.

Azt írtam ugyanis: „*ha ez volna az egyedüli* indoka az új erdőtörvény benyújtásának, úgy jó öreg erdőtörvényünk maradjon örökké változatlan”.

Ennek értelme egészen más.

Célom volt a t. tagtársam részéről véleményem szerint nem helyesen, vagy legalább is félreértésre alkalmat adó módon csoportosított indoknak eliminálása, amire különösen *ma* igen is nagy súlyt kell helyeznünk, mert nem szabad tápot adnunk annak a lassankint megszokássá váló felfogásnak, mintha mi ezt a mai ideiglenes állapotot egy pillanatig is véglegesnek tartanánk, vagyis hogy ezt az ideiglenességet akaratlanul is állandósítani kívánánk.

A továbbiakra még rátérek.

Czillingner János.

Bodor Gyula †

Bodor Gyula nyugalmazott miniszteri tanácsos szemé-lyében folyó évi október hó 12-én a magyar erdészetnek egyik igen érdemes munkása dőlt ki soraink közül, aki csak mint állami tisztviselő volt nyugalomban, a valóságban azonban fiatalokat is megszégyenítő lelkesedéssel és munkabírással működött mindvégig szakunk érdekében. Ritkán akadtam olyan kartrásra, aki minden körülmények között és mindig annyira „erdész“ lett volna, mint ő. Gondolata szüntelenül az erdő körül forgott s beszédéből valósággal kiáradt az a szeretet, amely lelkét az erdő iránt áthatotta. Ilyenkor arca kiderült, szeme felvillant; látszott rajta, hogy amit mond, azt szinte érzi is.

Össze volt forrva az erdővel már születésénél fogva: Erdély fia volt. A háromszékmegyei Gelencén született 1862 december 5-én. Középiskoláit Nagyenyed híres reformátuskollégiumában tiszta jeles érettségivel végezte. Selmecbányán az 1882—1885. években volt hallgató 100%-os indexszel, jeles oklevelét pedig 1887 őszén szerezte meg.

Az akadémia elvégzése után 1885 decemberében állami szolgálatba lépett az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál. 1889 februárjától októberéig a lippai m. kir. főerdőhivatalnál volt, utána pedig előbb a Beszterce-Naszód megyei kormánybiztoságnál, majd a besztercei m. kir. erdőigazgatóságánál, ahonnan 1896 augusztusában a földművelésügyi minisztériumba szólították be. Minisztériumi szolgálatának ideje alatt 1900-tól 1910-ig meg volt bízva a Fiume város tulajdonát tevő erdők és kopár területeknek és a fiumei állami csemetekertnek a kezelésével is. 1910 májusában áthelyezték Csíkszeredára, ahol a m. kir. állami erdőhivatal főnöke volt. Itt a földművelésügyi miniszter megbízásából tanította az erdészetet a m. kir. földművesiskolában s mint a közigazgatási bizottságnak is tagja, részt vett a közélet mozgalmaiban is.

Az idegen megszállás Erdély szülőttét 1918 nyarán Debrecenbe vetette, ahol először az akkor állami kezelésbe vett Debrecen városi erdőkre nézve felállított m. kir. állami erdőhivatal szervező munkálatait végezte el, majd utóbbinak főnöke lett 1922. évi május végével történt nyugdíjazásáig.

Itt az 1919—20.-i tanévtől egész elhunytáig a m. kir. gazdasági akadémián előadó tanára volt az „Erdészettan“-nak. Az előadás vezérfonalául, a hallgatók kézikönyve gyanánt és mezőgazdák használatára megírta „Gazdasági Fatermesztés“ című könyvét.

Nyugalomba vonulása után elvállalta Debrecen város ingatlan leltárának az összeállítását, amelyet nagy gonddal és teljes megelégedésre a közelmúltban be is fejezett.

Közbecsülésben álló, tevékeny tagja volt Debrecen polgári társadalmának is. Alelnöke volt az itteni Székely Társaságnak, dísztagja a Sz. E. F. H.-nak, presbitere a református egyháznak, erdészeti szaktanácsadója a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarának.

1920-tól tagja volt az erdészeti államvizsgáló bizottságnak.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél 1906-tól három évig a számadásvizsgáló bizottságnak, később az igazgató választmánynak lett és volt tagja.

Bárhova állt és bármit is vállalt, a helyet és a munkakört igyekezett teljes odaadással betölteni. Egyéniségével és munkálkodásával nemcsak saját személyének, de szakunknak is elismerést és megbecsülést szerzett.

Temetése október 14.-én nagy részvéttel történt. Egyesületünk koszorút helyezett ravatalára, kartársai nevében e sorok írója mondott búcsúztatót.

Nyugodjék békességben!

Béky Albert.

K Ü L Ö N F É L É K

Halálozás. *Kolozs József* ny. m. kir. főerdőtanácsos, az OEE rendes tagja, 58 éves korában Budapesten elhunyt. A megboldogult közszeretetlen álló tagja volt erdészettársadalmunknak.

Fröhlich Árpád hercegi uradalmi erdőmérnök, az OEE rendes tagja, 31 éves korában rövid szenvedés után *Budapest*en váratlanul elhunyt.

Korai elmúlása mély részvétet váltott ki kartársaink körében.

Nyugodjanak békében.

A folyó évi őszi erdészeti államvizsga letételére 15 végzett erdőmérnök hallgató kapott engedélyt. A vizsgáló-bizottság tagjai voltak: *Pfeiffer* Gyula miniszteri tanácsos, elnök, *Héjas* Kálmán ny. h. államtitkár, *Spettmann* János miniszteri tanácsos és *Roth* Gyula főiskolai tanár.

Az írásbeli vizsga kérdései a következők voltak:

1. Valamely 100 kat. hold kiterjedésű, mély talajú, enyhén délnek hajló, mintegy 400 m. tengerszínfeletti magasságban fekvő erdőrészlet, amelyen 40 éves, többnyire sarjról eredt, kosánytalan tölgy, csertölgy és gyertyánból álló faállomány van, két év előtt egy forgószél által sokat szenvedett. A szél által részben kidöntött, részben derékban törött törzsek kitermelése után $\frac{1}{2}$ —2 holdas tisztások és erősen kiritkult részletek váltakoznak, az eredeti 0.7 sűrűségű részletekkel.

Az erősen megbolygatott állomány a legközelebbi 10 év alatt felújítandó.

Írja le vizsgát tevő, mily módon, mely fajokkal és mily sorrendben végezné a felújítást, mily módon intézné a maradóállomány kihasználását, ha nagyobb taroló vágásokat a déli fekvés miatt talajápolási szempontból s a gyomnövényzet fékentartása végett el kell kerülni s ha a termőhelynek megfelelő fafajokból álló vegyes erdő nevelése a cél.

2. Írja le vizsgát tevő a hazai fafajokból készíthető főbb erdei és ipari választékoknak szokásos raktározási módjait s amennyiben azokat — tekintettel a faárak magas voltára — megfelelőeknek nem tartaná, miképen vélné azokat javíthatóknak.

3. Írja le vizsgát tevő, mily szerepe jut a szállító berendezéseknek az erdőgazdaságban és milyen elvek alapján történik a megfelelő szállító berendezés megválasztása.

Az új oklévelés erdőmérnökök névsora a következő: *Bartha* Lajos, *Billing* Márton, *Geöcze* Zoltán, *Illés* István, *Klimó* Kálmán, *Kothai* Ödön, *Kögler* Konstantin, *Kuthy* István, *Rajnic* Béla, *Rozim* József, *Szebik* Kálmán, *Vitéz Takáts* Ferenc, *Vitéz Vasváry* Hugó, *Wranovich* Béla, *Zsombokrszky* Jenő.

Jávorka Sándor dr.: A Magyar Flóra Kis Határozója. (A rajzokat készítette *Csapody Vera*.) Budapest, 1926. „*Studium*” kiadása (Budapest, IV., Muzeum-körut 21.) Engedélyezett középiskolai segédkönyv. XXXV=324 lap és XLVI tábla.

Mindazok részére, akik *Jávorka* teljes „*Magyar Flórája*” iránt érdeklődtek, de azt túl részletesnek találták és nélkülözték a képeket, nagy könnyebbséget jelent *Jávorka* kis határozójának megjelenése. E mű főleg abban tér el az előbbitől, hogy csak

Középmagyarország növényzetét tárgyalja, így az anyag kevesebb, tehát áttekinthetőbb. Elmaradt továbbá az alacsonyabb rendszertani egységek (alfajok, alakok) ismertetése, ami jórészt csak a szakembereket érdekli. A leírásoknál a szerző tömör rövidsége törekedett, ami művét sokkal könnyebben kezelhetővé tette. A kis határozó tehát ebben a formájában szélesebb érdeklődésre tart számot s a kezdők, középiskolai tanulók s általában a laikusok igényeit is kielégíti. Nagyban fokozza a könyv használhatóságát a 46 táblán adott ezernél több erősen kicsinyített rajz, melyek közt minden nemzetségnek legalább egy faját megtaláljuk. A rajzok főleg a növények habitus-képét adják, általában igen jól sikerültek, élethűek s készítőjük nagy szakértelmét és készségét dicsérik. Bár sajnálhatjuk, hogy a rajzok annyira össze vannak zsúfolva, mégis azt tartjuk, hogy a szerzők és a kiadó célszerűen jártak el, mert másképp a könyv terjedelme és így az ára megnövekedett volna. Sokak részére a könyv ára (93.000 K) még így is kissé magas.

A *Kis Magyar Flórát* a fontosabb alaktani kifejezések betürendbe csoportosított magyarázata egész önállóan használhatóvá tette s képeivel felszerelve alkalmas arra, hogy segítségével a növényország tagjainak megismerését megkezdjük. A kis határozó a növénytan barátain kívül mindazoknak hasznos segédeszköz lesz, akiknek növényismeretre gyakorlati szempontból van szükségük. Az *erdőalkotó* és *gyomfák*, a gyógy- és mérgesnövények, a gyom- és takarmánynövények stb. neveit kis gyakorlat után a könyv minden használója meg fogja tudni állapítani, ha egy kis fáradságot nem sajnál.

A kis határozó képeinek megjelenése után a nagy flórához tervezett nagyobb, részletesebb képes-atlasz megjelenését még fokozottabb érdeklődéssel várjuk.

Dr. Boros Ádám.

Finnország erdőgazdasága. A német dendrologiai társulat tekintélyes kötetben*) számol be az 1925. évben nagynevű elnöke, dr. gróf *Schwerin* Frigyes vezetése alatt Finnországban végzett tanulmányútjáról. Ebből a kötetből első ízben ismerhetik meg széles körök a világháború után szabaddá lett ország modern erdőgazdasági törekvéseit s talán a mi erdészeti köreinket is érdekelni fogja a testvérnemzet erdészeti ügyeinek rövid ismertetése.

Finnországot a köztudat mint az „ezer tó országát“ ismeri.

* Mitteilungen der Deutschen Dendrologischen Gesellschaft. XXXVI. (Finnland-Buch), 1926:I., 1–221. (Red. v. dr. Graf v. Schwerin, Wendisch-Wilmersdorf bei Thyrow.).

de *Kairamo* szerint inkább lehetne a „40.000 tó országának“ nevezni. Ez a rengeteg tó, a részint lápos, részint sziklás altalaj s az egykori gleccsermorénák váltakozása adja meg a finnországi tájaknak közismert kedves jellegét. A tájkép bájosága mögött azonban az élet nehézsége és a természeti viszonyok mostohasága rejtőzik. Az ország mai területe 10 szélességi fokon fekszik, de még déli Finnországban is a tavasz, nyár, ősz mindössze csak átlag 167 napot, mintegy 5½ hónapot tesz ki, ebből is a fás növényzet fejlődésére (a nyírfa rügyfakadásától a lomb színeződéséig) csak 4½ hónap esik. A legmelegebb hónapok átlagos hőmérséklete 10–16° C. Emellett Finnország éppen arra a határterületre esik, ahol az atlantikus tengeri és az orosz síkságok kontinentális klimája állandó harcban áll s így a klimatikus viszonyok mostohaságához még azok erős ingadozása s különösen a csapadéknak igen változatos, szeszélyes és kiszámíthatatlan eloszlása járul. A rétek csak egyszeri kaszálást adnak; a rozs szeptemberre érik, ha korai fagy el nem pusztítja; gyümölcsből csak silányabb minőségű fajták termelhetők s ezeket is állandóan veszélyezteti a fagy. A bükk és jegenyefenyő (*Abies alba*) csak a legvédehetőbb helyeken kultiválható s ott is nyomorék. Az őshonos erdei fenyőnél a „tobozos évek“ átlag minden tizedik esztendőre esnek.

A mai Finnország területe mintegy 400.000 négyszög km., tehát $\frac{1}{3}$ -dal nagyobb, mint a régi Magyarország. Lakosainak száma 4 millió. E gyér lakosság túlnyomó része az erdőkben elszórva él s csak itt-ott tömörül városokba vagy falvakba. Főfoglalkozása az állattenyésztés, de ennél is fontosabb az erdőgazdaság, mert Finnország területének 73,5%-a erdő s az ország kiviteli mérlegében 80–90% esik a fára és fatermékekre.*)

Őshonos fáinak és eszerjéinek száma mindösszevéve nem több húsznál s ezekből is csak 3 bír erdőgazdasági szempontból fontossággal: az erdei fenyő, lucfenyő és nyírfa. Finnország erdeit ma ez a három fa alkotja. Történeti adatok vannak azonban arra, hogy a középkorban hatalmas tölgyesek is voltak az országban. Ezeket hajógyártáshoz használták fel s ma a tölgy ritkaság. A finnországi erdei fenyő (*Pinus silvestris forma septentrionalis Schott*) különösen értékes fajta, mert feltűnő egyenes, magas törzse van, koronája hosszú, keskeny, oldalágai

*) Az ország belső életében is a fának van a legnagyobb fontossága, mert a lakóházak túlnyomó része fából épül, a gyorsvonatok kivételével, a vonatokat is fával fűtik s a finn ember házi-szükségletére felhasznált fa évenként és fejenként átlag 6 köbmétert tesz ki. (Németországban 1 köbméteren alul marad.).

gyengék, fája tömött, a nálunk megszokott széles, ernyőalakú korona még igen öreg fáknál is nagyon ritka.

Hosszú évszázadokon keresztül, egészen a mult század közepéig a finn parasztság körében sajtóságos őskori erdőgazdálkodás dívott. A nagyobb fákat meggyűrűzték, a gyengébbeket kivágták s kiszáradás után ott helyben elégették. Ez szolgáltatta a trágyát a földnek, melyet ezután 3—4 esztendeig mezőgazdasági művelésre használtak; akkor legelő lett belőle, míg végül ismét önmagától be nem erdősült. 23—25 év után előlről kezdődött a „gazdasági turnus“. Ennek a gazdálkodásnak következménye, hogy Finnország mai erdőségeiben 80 éven felüli fa ritkaság és hogy a lucfenyő, mely az ilyen elbánást nem bírja, az erdei fenyővel és nyírfával szemben sok helyt megritkult.

Az utolsó 80 év persze meghozta a fordulatot az erdő megbeesülésében. Ma már jól kezelt erdők fogadják országszerte az utazót, sőt a finn parasztság körében egyre nagyobb tért hódít az a tudat, hogy az erdő racionális kezelése és kihasználása csak nagyüzemben lehetséges. A kisbirtokosok kooperáló szervezetekké szerveződnek, az állam pedig hitelnyújtással segíti elő ezek működését.

Az állami erdészeti élén *Cajander* áll, akit Európaszerte inkább csak tudományos működéséről, mint a növényoekologia egy irányának képviselőjét ismernek, de aki hazájában mint a gyakorlati erdőgazdaság kiváló mestere játszik vezetőszerepet. A *Cajander*-féle erdőtypusok tanulmányozását tartja ma a finnországi erdészeti egyik legfontosabb feladatának.

Cajander szerint a modern erdészeti főfeladata az erdő növényföldrajzi megismerése, mert ez szolgáltatja a legbiztosabb alapot a gyakorlati erdőértékelésre és ez adja meg az egységes értékelési alapot a különféle fajoknak és erdőüzemek részére. Az erdő fogalmának lényegéhez ugyanis nemcsak a fák tartoznak, hanem hozzátartozik ahhoz az erdő aljának növényvilága is és azt, hogy a talajviszonyok a fás növényzet fejlődésére kedvezően vagy kedvezőtlenül alakulnak-e, hogy a talaj egészséges-e vagy beteg, már az erdő aljnövényzete elárulja. Az erdő életére vonatkozólag valamely ritka növényfajnak megjelenése gyakran többet mond, mint egy gyakori faj. Ilyen megmondósok alapján jut el *Cajander* az erdőtypusok fogalmához, egy és ugyanazon erdőtypushoz számítva mindazokat az erdőket, melyek növényzete abban az időben, mikor az erdő már kitermelhető vagy ehhez az időponthoz közeledik, a faállománynak legalább is nagyjából normális zártsága mellett lényegében

azonos fajokból áll s ugyanazonos oekologiai-biológiai jelleget mutat. A *Cajander*-féle erdőtypusok rendszere tehát lényegében a fejlett korú és normális sűrűségű erdőkben megkülönböztethető növénysovétkezeteken alapul s ez a rendszer Finnországban ugy tudományos, mint gyakorlati téren nevezetes eredményekhez vezetett. Délibb országokban való alkalmazásának akadályja az, hogy ezekben az összes tényezők viszonya távolról sem annyira egyszerű, mint Finnországban, a flóra fajokban gazdagabb, a különböző tényezők összehatása sokkal változatosabb asszociációkat hoz létre, mint északon, más országokban tehát az erdőtypusok rendszere csak speciálisan erre irányuló vizsgálatok alapján volna alkalmazható.

Amíg egyfelől Finnország erdőszete a hazai erdőállomány tekintetében a *Cajander* által kijelölt növénygeographiai utakon halad, addig másfelől ugyanolyan tudományos felkészültséggel folynak a kísérletek idegen fajok meghonosítására. Alapul itt is a *Cajander* által kifejlesztett, *Köppen*-től származó zonális klimabeosztás szerepel. Ennek segítségével keresték ki és állapították meg azokat a vidékeket, melyek klimája Finnországéval többé-kevésbé egyező, nem feledkezve meg eközben arról, hogy valamely növény életszükségleteinél egy bizonyos tényező hiányát vagy fogyatékoságát a másik tényező túlsúlya pótolhatja. Ezek a vidékek s a Finnországban az eddigi kísérletek szerint eredményesen kultiválható külföldi erdei fák a következők:

1. Északoroszország (*Larix sibirica*, *Abies sibirica*, *Pinus Cembra* f. *sibirica*. Az 1738-ban, még a cári uralom által Raivolában létesített gyönyörű *Larix sibirica*-erdő, a finn erdőszet büszkesége) — 2. Középeurópa keleti hegyvidékei s a Balkán belsőbb részei (átlag 1000—1200 m.-en felül. A Balkánról különösen jól bevált a *Picea Omorika* és *Pinus Peuce*). — 3. Kaukázus 1750—2100 m.-en felül (*Abies Nordmanniana*, *Picea orientalis*). — 4. Középázsia egyes hegyvidékei 2000 m.-en felül (*Picea Schrenkiana*, *Sorbus Thianschanica*). — 5. Chinának Tibettel határos hegyvidékei 2500 m.-en felül (*Picea asperata*). — 6. A pacifikus Keletázsia egyes hegyvidékei (*Abies Veitchii sachalinensis*, *Juglans mandschurica*). — 7. Kanada és az Egyesült Államok északkeleti erdő, illetőleg hegyvidéke (*Betula papyracea*, *Abies balsamea*, *Picea canadensis*, *Larix americana*, *Thuja occidentalis*). — 8. Alaska belső partvidéke, Brit-Columbia, az albertai Rocky mts. 1300 m.-en felül, Wyoming 1800 m.-en felül, Colorado 2300 m.-en felül, Arizona és Ujmexikó 2500

2700 m.-en felül. (*Pseudotsuga taxifolia* f. *caesia*, *Thuja gigantea*, *Abies concolor*, *lasiocarpa*, *arizonica* etc.)

A kísérletek természetesen még javában folynak, hiszen a helsinki-i botanikus kert még nincs 100 éves, a *Tigerstedt* tulajdonát képező arboretum mintegy 20 éves, a 46.000 hektárra kiterjedő nagy állami kísérleti telepek még fiatalabbak, az eddigi rövid áttekintés is mutatja azonban, hogy azt, amit a természeti viszonyok mostohasága országuktól megtagadott, finn testvéreink alapos felkészültséggel s a tudomány és gyakorlat szerencsés párosításával iparkodnak pótolni.

Dr. Gayer Gyula, egyet. m.-tanár.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *de Pottere* Gerard miniszteri tanácsost hasznos és hű szolgálatainak teljes elismerése mellett 1926. évi október hó végével végleges nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter az állami erdőmérnökök összesített személyzeti létszámában dr. *Zavicsa József Barrois* Andor és *Kelecsényi Mihály* erdőtanácsosi címmel felruházott főerdőmérnököket a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká kinevezte.

*

A szatmári püspökség zárgondnoksága *Lady Wittenberger* Géza okl. erdőmérnököt uradalmi erdőmérnökké kinevezte és megbízta a bükkzsérei urad. erdőhivatal vezetésével.

*

A magyar királyi földmivelésügyi miniszter előterjesztésére végleges nyugalomba helyezésük alkalmával a közszolgálat terén szerzett érdemeik elismeréseül *Barsy* Richárd, *Bohuniczky* Endre és *Jausz* Sándor főerdőtanácsosoknak a miniszteri tanácsosi, továbbá *Ladányi* Frigyes és *Vaitzik* Emil erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi címet adományozom.

Kelt Budapesten, 1926. évi október hó 23. napján.

Horthy s. k.

Mayer s. k.

*

A gróf Károlyi György által alapított (jelenleg zárgondnokság alatt álló) I. sz. parádi hitbizományi erdőbirtok tisztii létszámában *Weinert* Tivadar főerdőmérnök, eddigi siroki erdőgondnok és ideigl. hivatali főnök *Parád-Sándorrétre erdőtanácsossá és hivatalfőnökké*, — *Urbantsek* Jenő erdőmérnök, eddigi parádi erdőgondnok pedig Sirokra főerdőmérnökké neveztetett ki és helyeztetett át.

Az „Erdészeti Lapok“ 1926. évi XI. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajtaival szedett hirdetés milliméterenkint 2500 korona. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 400.000 K.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajtaival szedett hirdetések másfélszeres egy-ségárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Apróhirdetéseknél egy szó 1500 K, álláskeresleti hirdetéseknél 700 K.

Külön melléletek megegyezés szerint.

Okl. erdőmérnök, — doktor juris, — 40 éves, róm, kath., nős, 10 évi erdőgazdasági, majd 6 évi faipari és fakereskedelmi prakszissal, felmondatlan állásban ma is főtisztviselője Magyarország legnagyobb fakereskedelmi és gyáripari vállalatának — az erdőtermékek értékesítése terén szerzett gyakorlati ismereteinek érvényesítése céljából —, erdőbirtokon óhajt véglegesen elhelyezkedni. *Allround gazda és kereskedő.* Vállal kezelőtisztit, vagy erdőbirtokos melletti titkári, központi felügyelői, számvívői bizalmi állást. Nyelvismerete magyar, német, francia. Referenciái egészen elsőranguak. Címe Szerkesztőségénél.

(4. III. 3.)

**„Baró Prónay György és Gábor Erdőgazdaságában Ság-
ujfalu, u. p. Etes, Nógrádmegye, 120 q. tölgymakk és 180 q.
csermakk kerül eladásra. Árajánlatok fenti címre. (10. I. 1.)**

11.372—1926. sz.

HIRDETMÉNY.

Kőszeg szab. kir. város erdőgazdasága ab Kőszeg, vasut-
állomás, vagonba rakva elad 2 vagon kocánytalan tölgy-
makkot. Érdeklődők akár sürgönyileg, akár levélben fordul-
janak Kőszeg város erdőhivatalához Kőszeg, Vas megye. Te-
lefonszám: Kőszeg 2.

Kőszeg, 1926. évi november hó 6-án.

(17. I. 1.)

Polgármester.

*Erdészeti középiskolát végzett intelligens fiatalember, hosszú
gyakorlattal, állást keres. Szíves megkeresések a kiadó útján.*

(6. III. 2.)

Erdőgazdasági szakiskolát végzett, erdőőri állásban levő külső és belső munkákban teljesen jártas nőtlen erdész, azonnali belépésre is, állást keres. Megkeresést a kiadóhivatal továbbít. (12. I. 1.)

Szakiskolát végzett becsületes egyén, kiváló erdőtenyésztő és erdőhasználó. Az erdő-, vad- és halgazdaság minden ágában jártas. Különösen tönkrement erdőbirtok, illetőleg kopár területek felújítására és a még meglévő erdők intenzív vezetésére ajánlkozik. Vállalja a vadászat berendezését és a vadászbek idomítását is. Cím: Mátyás László Parád, Fényes pa. (8. I. 1.)

Csertölgy-makkot, hároméves nemes dió és amerikai diócsemetét, valamint sorfának alkalmas szilfacsemetét elad — kisebb ételekben is — gróf Mailáth Géza gazdasága, Mailáthgárdony, un. Balassagyarmat. (7. II. 2.)

Erdőlegénynek 16 éves erős testalkatú fiamat, uradalmi erdészethez ellátásért szeretném elhelyezni az erdőőri szakiskolához való felvétel céljából. Cím: Oltóssy Győző fővadász.

Őszi szállításra ajánlunk

elsőrendű minőségű hazai és szlavóniai kocsányos tölgy-makkot, kocsánytalan tölgy-makkot, csermakkot; továbbá: magas körismagot, nm. körismagot, juharmagot és mindennemű lombfagot.

60 — 65% csirakéességű jegenyefenyőmagot

Cyprusmagot, Thujamagot, erdei-, fekete-, vörösfenyőmagot.

Gyümölcsmagvak: alma, körte, cseresznye, myrobolana.

Erdészeti csemeték: kocsányostölgy, csertölgy, köris, akác, gledicsia stb. fekete-, erdei- lucfenyő, vörösfenyő stb.

 3, 4, 5 éves iskolázott lucfenyőcsemeték

Gyümölcsvadoncok legjobb minőségben.

Kőszegi fenyőmagpergető

Czeke és Wächter

Kőszeg (vas m.)

(15. III. 1.)

25 éves, nőtlen, kitünően szakvizsgázott és 3 évi gyakorlattal bíró erdőőr, azonnali belépésre is, állást keres. Referenciák végett Kőszeg sz. kir. város erdőhivatalához lehet fordulni. Cím: Takáts Sándor erdőőr, Nemescsó, Vas megye. (11. I. 1.)

Parád községből circa 70 munkás ajánlkozik bármilyen erdei munkára minél huzamosabb időre. E szakmában teljesen szakképzettek. Munka ajánlatot kérjük a községi előljárásság címére küldeni. Parád, Heves m. (14. I. 1.)

43 éves, nős, szakképzett erdőaltiszt, főerdőőri, fővadászi vagy jobb erdőőri állást keres. Erdőkezelésben, erdőkitermelésben, irodai munkák vezetésében teljes jártassággal bír. Apró és nagy vad tenyésztését értem, kitünően hívok bikára és őzbakra. Feleségem főúri konyha igényeinek megfelelően jól főz. Szíves megkeresést a kiadóhivatalba „Jobb jövő” jeligére kérek. (15. I. 1.)

Szakvizsgázott erdőőr kerestetik azonnali belépésre. Kérvény, bizonyítványmásolatok, fizetés megjelölésével Nagyméltóságú Gróf Mailáth József révleányvári erdészétének, u. p. Zemplénagárd címre küldendők be.

Az „Erdészeti Lapok” 1926. évi XI. füzetének tartalma:

	Oldal
Az államvasuti szállítások és az erdőgazdaság	435
<i>Ajtai Sándor</i> : Mégegyszer az erdészeti igazgatás reformjáról ..	444
Bodor Gyula meghalt	456
<i>Különlétek</i> : Halálozás. — A f. évi őszi államvizsga. — A Magyar flóra kis határozója (irta <i>Jávorka Sándor</i>). — Finnország erdőgazdasága	458
<i>Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből</i>	463
<i>Hirdetések</i>	I-III